

TREBAM LI SE SADA POVUĆI ILI INVESTIRATI DODATNA SREDSTVA?

Obasuti raznim informacijama zaključujemo kako nitko sa sigurnošću ne zna konačan ishod ove situacije. Možemo reći kako današnji događaji stvaraju povijest, današnje brojke će biti dio statistike, i nakon ovoga ćemo svi zapamtiti jednu stvar - u životu su sve moguće!

Na svakog pojedinca takva navađa informacija može ostaviti različit dojam, a često je problem upravo filtrirati važne od nevažnih vijesti. Lako je u takvoj situaciji nagomilati osobni stres, reagirati emocionalno i ishitreno. Često investitor izgube hladnu glavu i izađu s tržišta u trenucima kada su na svoju investiciju trebali gledati isključivo dugoročno. Vjerovatno u tim trenucima izgubite povjerenje u svoje pozicije, a ta vjera u kvalitetu svoje investicije izuzetno je važna pogotovo u kriznim situacijama. U svakom slučaju se prije bilo kakve odluke savjetujte sa svojim investicijskim savjetnikom, a nije naodmet potražiti i drugo i treće mišljenje.

Često u krizi imamo puno pitanja na koje nemamo odgovore. Ulagaci koji podlegnu panici i izgube vjeru u svoje pozicije, često instinktivno traže bilo kakvu sigurnost i „spremaju“ svoju uštědevinu na sigurno, na bankovni račun.

Međutim, rasprodati svoje pozicije u trenucima tržišnih minusa znači kapitalizirati gubitak. Također, sredstva na bankovnom računu izložena su inflaciji. Pogotovo je to važno naglasiti u sadašnjim trenucima povjesno niskih kamatnih stopa kada se za orocenu štednju ne može dobiti gotovo ništa. Oporavkom globalne potražnje može se očekivati s vremenom i jačanje inflacije. To bi moglo biti loše za ulagače koji su odustali od svog investicijskog plana.

Zanimljivo je uočiti kako i usred krize finansijska tržišta bilježe relativan oporavak, to se događa jer vrednuju buduća događanja i pozitivan razvoj budućih događaja. Stoga se nameće pitanje trebamo li zapravo raditi suprotno, od-

baciti paniku i strah i razmisliti o dodatnom ulaganju?

Nezahvalno je špekulirati o trenutku postizanja najniže vrijednosti tržišta. Cijene na tržištu kapitala su svakako niže nego početkom godine, što stvara mogućnost iznadprosječnog povrata na ulaganje jednom kada se tržišta oporave.

Važno je prilikom donošenje bilo koje odluke razmišljati o dužini horizonta ulaganja. Uлагаči koji imaju dugačak horizont ulaganja, minimalno tri godine, pogotovo oni od 10 ili više godina kao što je slučaj kod štednje u dobrovoljnem mirovinskom fondu, mogu očekivati pozitivan prinos.

Investitorima u dobrovoljnji mirovinski fond vrlo je važno ulagati dugoročno i kontinuirano. Konti-

niranim ulaganjem često propuštamo priliku za brzu zaradu ali s druge strane laksše podnosimo turbulencije na financijskim tržištima.

Slavni američki investitor Warren Buffett imao je na ovu temu jednu od svojih najboljih izjava koja je postala vodilja za mnoge investitore koji su se pitali što učiniti kada su tržišta u padu: **“Be Fearful When Others Are Greedy and Greedy When Others Are Fearful”**

Također, iako ima 91. godinu i dalje u svojim izjavama ističe dugoročnost svojih ulaganja pri tome ne gubeći svoj poznati smisao za humor. Ipak, ne treba idolizirati nikoga, pa na „Proroka iz Omahe“, što je jedan od nadimaka Warrena Buffeta. Svaka investicijska pozicija je jedinstvena, kao i investicijski horizont i očekivanja ulagača, koliko god se mogu uklopiti u generičke investicijske i štedne kategorije. U odnosu na strukturu investicijsko-štедnog portfelja i rok ulaganja, tehničke fundamente tog portfelja i tržišne prilike, razlikuju se i investicijske odluke. One također ovise i o trenutnim potrebama za likvidnost svakog ulagača. Sve to treba uzeti u obzir prilikom donošenja odluka i vagati dobre i loše strane svih aspekata.